Ministerie van Financiën

> Retouradres POSTBUS 20201 2500 EE Den Haag

Concerndirectie Informatievoorziening en Openbaarmaking

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
POSTBUS 20201
2500 EE Den Haag

Contactpersoon

woo@minfin.nl

www.minfin.nl

Onze referentie
2026-0000021612

Bijlagen
A. Relevante passages Woo
B. Inventarislijst
C. Relevante documenten

Datum 7 mei 2026
Betreft Deelbesluit op uw Woo-verzoek inzake de onderliggende besluitvorming rondom de overstap kantoorautomatisering van de Belastingdienst en Douane naar 'M365'

Geachte,

In uw verzoek van 14 oktober 2025, heeft u mij gevraagd informatie openbaar te maken over de onderliggende besluitvorming rondom de overstap van kantoorautomatisering van de Belastingdienst en Douane naar ''M365''. In uw verzoek staat letterlijk:

''Dit valt uiteen in ieder geval het volgende:

1. *de uitgebreide risico-analyse die volgens de brief met kenmerk 2025-0000472024 gemaakt is omtrent deze overgang*
2. *de uitwerking van alternatieve scenario's waarvan melding wordt gemaakt*
3. *de genoemde gebruikersonderzoeken waaruit blijkt dat de huidige tools "ongebruiksvriendelijk ervaren" worden*
4. *de herkomst van de schatting "dat het wegvallen van deze workarounds 15 tot 30 minuten per medewerker per dag kan besparen"*
5. *discussiestukken zoals die naar de Medezeggenschapsraad van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen zijn gestuurd*
6. *(correspondentie rondom) de technische verkenning naar de mogelijkheid om de functionaliteiten voor mail en agenda onder te brengen bij SSC-ICT*
7. *de technische eisen die zijn vastgesteld voor de werkplekken en de beheer- en securityapplicaties die genoemd worden in de Kamerbrief*
8. *contracten en correspondentie met Microsoft en andere leveranciers over bovenstaande, inclusief de zg. exit-strategie en de inrichting van het backupmechanisme, bestandsformaten en protocollen die daarbij gehanteerd worden (bijvoorbeeld voor bewerkbare documenten ISO 26300/OpenDocument Format) en eventuele geplande tests of die backups werken*
9. *eventueel onderzoek naar Europese alternatieven en waarom die niet zouden voldoen*
10. *informatie over maatregelen die genomen zijn om data die persoonsgegevens van burgers betreft weg te houden uit "Microsoft 365".*
11. *correspondentie met interne aanbestedingsadviseurs, NCSC, Forum Standaardisatie en Ministerie van BZK over de geplande overstap*
12. *eventuele adviezen van BVA-Office, Ministerie van BZK en anderen over het gebruik van Amerikaanse clouddiensten en Microsoft 365 in het bijzonder gegeven de onrustige geopolitieke situatie in de Verenigde Staten''*

Op 29 oktober 2025 is de ontvangst van uw verzoek bevestigd.

Op 4 november 2025 is de behandeling van uw verzoek opgeschort tot na het concretiseringsgesprek.

Op 19 november 2025 heeft er een concretiseringsgesprek plaatsgevonden. Tijdens dit gesprek heeft u aangeven dat u het belangrijk vindt dat u een concrete tijdlijn ontvangt en uiteindelijk weet wat de beslislijn is. Verder zijn er tijdens dit gesprek afspraken gemaakt over de afhandeling van het verzoek, waaronder om in delen op uw verzoek te beslissen. Op 25 november 2025 heeft u per e-mail hierop een akkoord gegeven.

Op 2 december 2025 heeft u een hyperlink ontvangen van de ''Kamerbrief over antwoorden op Kamervragen over overstap kantoorautomatisering naar M365''. In deze brief en bijbehorende bijlage worden onder andere de alternatieven scenario's voor M365 behandeld. Op 12 december 2025 heeft er een digitaal vervolgoverleg plaatsgevonden, waarin de kamerbrief is besproken. U heeft geen vervolgvragen gesteld over de alternatieve scenario's. Wel zijn andere punten uit het verzoek aan bod gekomen en heeft u zoektermen aangeleverd.

In deze brief neem ik een besluit op de punten genoemd onder 1, 2, 5, 8 en 9.

Wettelijk kader
Ik behandel uw verzoek als een verzoek op grond van de Wet open overheid (Woo). De relevante artikelen uit de Woo kunt u vinden in bijlage A bij deze brief.

Besluit
Ten aanzien van de punten genoemd onder 1 en 5, maak ik de gevraagde informatie gedeeltelijk openbaar. De inventarislijst maakt integraal onderdeel uit van het besluit. Voor de motivering van dit besluit verwijs ik naar het onderdeel "Overwegingen".

Voor wat betreft de punten genoemd onder 2 en 9, kan ik uw verzoek niet inwilligen. Informatie over de uitwerking van alternatieve scenario's en een onderzoek naar Europese alternatieven is namelijk online beschikbaar. Graag ben ik u van dienst door te verwijzen naar de relevante bron. Meer informatie kunt u vinden op: https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-financien/documenten/kamerstukken/2025/12/01/beantwoording-kamervragen-overstap-kantoorautomatisering-naar-m365

Tot slot besluit ik de door u gevraagde informatie onder 8 in het geheel niet openbaar te maken. Voor de motivering van dit besluit verwijs ik naar het onderdeel "Overwegingen".

Zoekslag en inventarisatie documenten
Belastingdienst
Voor de behandeling van uw Woo-verzoek is er een zoekvraag uitgezet binnen de Belastingdienst, bij de Concerndirectie Informatievoorziening en Databeheersing (IV&D) en directie Informatievoorziening (IV). Er is door een medewerker gezocht in de netwerkschijven, in het archiefsysteem DigiDoc en in de e-mailboxen van

betrokken medewerkers. Er is gezocht op (een combinatie van) de volgende termen:

- 'cloud'
- 'M365'
- 'exit-strategie'
- 'risico'
- 'privacy'
- 'aanbesteding'

Bij deze inventarisatie zijn 61 documenten aangetroffen.

Douane
Voor het punt onder 5 is een zoekvraag uitgezet binnen de Douane, bij Bureau directeur-generaal (BDG) en in het specifiek bij de bestuursadviseur Ondernemingsraad. Bij deze uitvraag is specifiek gevraagd naar discussiestukken die zijn verstrekt aan de Medezeggenschapsraad van de Douane. Er is door de medewerker gezocht in iBabs[1] met de term 'M365'.

Bij deze inventarisatie zijn 7 documenten aangetroffen.

Toeslagen
Punt 5 is óók uitgezet bij Dienst Toeslagen, meer specifiek bij de directie Informatiestromen en Digitale ontwikkeling (dID). De zoekvraag is neergelegd bij een inhoudsdeskundige die betrokken is geweest bij de Ondernemingsraad-traject, waarbij gezocht is met de term 'M365'.

Bij deze inventarisatie zijn 5 documenten aangetroffen.

Tot slot is de Woo niet van toepassing op documenten die al openbaar zijn. Een aantal documenten is reeds openbaar en staat op de inventarislijst als zodanig aangemerkt. Op de inventarislijst staat ook aangegeven waar u deze documenten kunt vinden.

Overwegingen
Als eerste wil ik u wijzen op het volgende.

Iedereen heeft het recht om overheidsinformatie op te kunnen vragen zonder daarbij een reden te hoeven aangeven. Dit staat in artikel 1.1 van de Woo. Dit is een belangrijk recht van de burger. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die dit beperken. Deze uitzonderingsgronden staan in hoofdstuk 5 van de Woo. Wanneer sprake is van relatieve uitzonderingsgronden moet ik het algemeen belang van openbaarheid afwegen tegen de belangen die de uitzonderingsgronden beschermen.

[1] iBabs is een applicatie voor de iPad waarmee medewerkers binnen Rijksoverheid papierloos kunnen vergaderen.

Veiligheid van de Staat
Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Woo, mag ik geen informatie openbaar maken als dit de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden. Hierbij gaat het in ieder geval om de bescherming van de democratische rechtsorde, zowel voor wat betreft de instituties als de daarbij betrokken personen, gebouwen en goederen. Naar mijn oordeel kan openbaarmaking van (bepaalde onderdelen uit) de documenten de veiligheid van de Staat in gevaar brengen. Deze documenten bevatten namelijk kritieke en bedrijfsgevoelige informatie over het gebruik van M365. Openbaarmaking van deze informatie kan grote gevolgen hebben voor het functioneren van de uitvoeringsorganisaties en daardoor de veiligheid van de Staat. Ik maak deze informatie daarom niet openbaar.

Waar van toepassing heb ik deze informatie onleesbaar gemaakt onder vermelding van: 5.1.1b.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer
Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die direct te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen

In diverse documenten staan persoonsgegevens van ambtenaren. Het gaat om gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. In het kader van goed werkgeverschap vind ik dat het belang van privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van de betrokken ambtenaren. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking op grond van de Woo.

Waar van toepassing heb ik deze informatie onleesbaar gemaakt onder vermelding van: 5.1.2e.

Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen
Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken wanneer dit het goed functioneren van de Staat of andere overheden schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. In bepaalde passages uit de documenten staat informatie die het functioneren van de Staat of andere overheden in gevaar zou kunnen brengen. Ik vind dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid.

Q&A's
Documenten 26 en 66 betreffen Q&As. Een dergelijke Q&A bevat een inschatting van mogelijke vragen, alsmede conceptuele antwoorden daarop. Het openbaar maken van de Q&A kan leiden tot een publiek debat over conceptuele spreeklijnen die mogelijk anders of in het geheel niet zijn gebruikt. Hierdoor kan het goed

functioneren van de Staat worden geschaad. Ik vind dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid en maak om die reden de Q&A niet openbaar.

Interne e-mailadressen
Goede communicatie is een belangrijk onderdeel voor het functioneren van de Staat. Dit gebeurt veelal via de mail, daarom is het van belang om dit goed te organiseren. Hiervoor worden ook postbussen voor interne en externe communicatie gebruikt. Document 72 bevat een e-mailadres van een van interne e-mail postbussen van mijn ministerie. Het belang van het voorkomen van oneigenlijk gebruik van dergelijke informatie weeg ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking, dat bovendien niet gediend is met dergelijke verwijzingen. Ik maak deze informatie daarom niet openbaar.

Waar van toepassing heb ik deze informatie onleesbaar gemaakt onder vermelding van: 5.1.2i.

Artikel 8.8 in relatie tot de Aanbestedingswet 2012
Onder de Woo wordt de verhouding tot bijzondere openbaarmakingsregelingen wettelijk vastgelegd. In artikel 8.8. Woo is bepaald dat de artikelen 3.1, 3.3, 4.1 en 5.1, eerste, tweede en vijfde lid en 5.2 Woo (actieve en passieve openbaarheid en de uitzonderingen daarop) niet van toepassing zijn op informatie waarvoor een bepaling geldt die is opgenomen in de bijlage bij de wet. In die gevallen wijkt de Woo voor de bijzondere openbaarmakingsregeling.

De gevraagde informatie onder punt 8 ziet op informatie die is opgesteld naar aanleiding van de aanbestedingsprocedure. Openbaarmaking van de contracten en correspondentie met alle leveranciers zou inzicht geven in de afspraken en voorwaarden die binnen het kader van de aanbesteding zijn gemaakt. Op grond van artikel 2.57 van de Aanbestedingswet 2012 (Aw) mag dergelijke vertrouwelijke informatie niet openbaar worden gemaakt. Gelet op artikel 8.8 van de Woo vallen deze documenten buiten de reikwijdte van de Woo en worden deze daarom niet geïnventariseerd, noch openbaar gemaakt.

Wijze van openbaarmaking en publicatie
De documenten die (gedeeltelijk) openbaar worden, worden samen met deze brief digitaal aan u toegezonden.

Plaatsing op internet
Dit deelbesluit en de documenten die voor iedereen (gedeeltelijk) openbaar worden, worden op www.rijksoverheid.nl gepubliceerd.

Vragen
Als u vragen heeft over de afhandeling van uw verzoek, dan kunt u contact opnemen via woo@minfin.nl. Voor meer informatie over de Woo-procedure, kunt u kijken op rijksoverheid.nl/woo-verzoek-fin.

Hoogachtend,

De Staatssecretaris van Financiën
namens deze,

mr. drs. G. Enting
Afdelingshoofd Openbaarmaking en Transparantie

Bezwaarclausule
Bent u het niet eens met deze beslissing? Dan kunt u bezwaar maken. Het bezwaarschrift moet u indienen binnen zes weken na verzending van deze beslissing. U kunt het bezwaarschrift per post sturen naar:

De staatssecretaris van Financiën
Ter attentie van de Directie Juridische Zaken
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

U kunt het bezwaarschrift ook per mail indienen via:
bezwaarenberoepWoo@minfin.nl

Zet in het bezwaarschrift:
- uw naam en adres,
- de datum waarop u het bezwaarschrift schrijft,
- een omschrijving van de beslissing waartegen u bezwaar wilt maken (vermeld het kenmerk van de beslissing of stuur een kopie van de beslissing mee),
- de redenen waarom u bezwaar maakt, en
- uw handtekening.

U kunt ook een voorlopig (pro forma) bezwaarschrift indienen. In een voorlopig bezwaarschrift zet u alle gegevens, behalve de redenen waarom u bezwaar maakt. U zet in het voorlopige bezwaarschrift dat u deze redenen nog opstuurt.

Meer informatie over het indienen van een bezwaarschrift bij de directie Juridische Zaken van het ministerie van Financiën kunt u vinden op:
rijksoverheid.nl/bezwaarschrift-fin.

Bijlage A – Relevante artikelen

Artikel 1.1 van de Woo

Eenieder heeft recht op toegang tot publieke informatie zonder daartoe een belang te hoeven stellen, behoudens bij deze wet gestelde beperkingen.

Artikel 5.1 van de Woo

1. […]
2. Het openbaar maken van informatie blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
    […]
    e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
    […]
    i. het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.

Artikel 8.8 van de Woo

De artikelen 3.1, 3.3, 4.1, 5.1, eerste, tweede en vijfde lid, en 5.2 zijn niet van toepassing op informatie waarvoor een bepaling geldt die is opgenomen in de bijlage bij deze wet.

Artikel 2.57 van de Aw

1. Onverminderd het in deze wet bepaalde maakt een aanbestedende dienst informatie die hem door een ondernemer als vertrouwelijk is verstrekt niet openbaar.
2. Onverminderd het in deze wet bepaalde maakt een aanbestedende dienst geen informatie openbaar uit aanbestedingsstukken of andere documenten die de dienst heeft opgesteld in verband met een aanbestedingsprocedure, indien die informatie kan worden gebruikt om de mededinging te vervalsen.